

Wie (her)kent ze nog? EDO-fietsgroep 25 jaar geleden

Fietsen is voor senioren een gezonde vrije tijdsbesteding. Ook nu nog stapt op de woensdagmiddag regelmatig een groep op de fiets om een uurtje rond te fietsen en ergens gezellig “aan te stoken” voor een kopje koffie of een ijsje. In ons uitgebreide fotoarchief van de EDO-activiteiten kwamen we deze foto uit 1997 tegen met 7 dames die er ook toen al op een (zonnige) dag er op uit zijn getrokken en even van hun fiets zijn gestapt om te poseren voor de fotograaf. Fietsen met ondersteuning (e-bikes) kenden we toen nog niet en ook de fietskleding verraadt dat deze foto echt uit de vorige eeuw afkomstig is.

Van rechts naar links denken wij te herkennen: Jo van Os-van Echteld, Truus van den Elzen-Strik, Annie van de Wert-Last, Dora van Roosmalen-Appeldoorn, Jo van der Velden-Veldman, ? en ?.

Wie helpt ons aan de laatste namen of kan een correctie geven?

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Hucht
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Ben van Dijk tel. 56 1942
Adrie van Hoogstraten tel. 56 2425
Johan de Jong tel. 56 1557

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

Nieuwsbrief

april 2022, nr. 154

Voedseltekort

Oorlogen hebben al vaak voedsel- en andere tekorten veroorzaakt. In de Tweede Wereldoorlog werden deze tekorten bestreden door de invoering van distributiebonnen. Honger en rantsoenering horen echter niet zo goed bij de Eerste Wereldoorlog. Ook in die jaren waren maatregelen noodzakelijk om eerste levensbehoeften te kunnen kopen en gingen brood, melk en vlees op de bon.

Nederland bleef in de oorlog 1914-1918 neutraal, maar met zoveel strijdende partijen om het land heen blijven de burgers niet buiten schot. Er is een zeeblokkade en daardoor stopt de import uit Engeland. Nederlandse schepen die wel uitvaren, zijn kanonnenvoer voor Duitse duikboten. Deze isolatie heeft vooral gevolgen voor de voedselvoorraad.

Het eerste gerantsoeneerde artikel is brood, en dan in het bijzonder witbrood waar veel tarwe voor nodig is. Als alternatief komt er in 1916 zogenaamd ‘regeringsbrood’ op de markt: een stevig, donker brood met meel van rogge, aardappel en peulvruchten. Dat valt slecht in de smaak aangezien veel Nederlanders dan overwegend gewend zijn witbrood te eten. De regering

schrapte deze maatregel en voert hetzelfde jaar nog de Distributiewet in. Gemeenten krijgen zeggenschap over de inkoop en verkoop van allerlei voedingsmiddelen. De minister van Landbouw, Nijverheid en Handel F.E. Posthuma liet een rijksgraanhandel opzetten die de particuliere handelaren uitschakelde. Rogge en tarwe werden opgekocht tegen eenzijdig vastgestelde prijzen. Die lagen behoorlijk beneden de marktwaarde. Als niet werd meegewerkt kon in naam van de koningin het graan in beslag worden genomen. Door de gedwongen leveringen van graan ontstond ook een voedseltekort voor het vee waardoor voor de boeren geen andere oplossing overbleef dan het vee te slachten.

Kijken we in de Brievenboeken van de burgemeester dan vinden we het wel en wee van bovengenoemde oorlogsgevolgen ook terug voor onze gemeente.

Rogge voor gemeenterekening.

Door den minister van Landbouw is aan de burgemeesters, behalve die in de provincie Groningen, een circulaire gericht, waarin in overweging wordt gegeven, onverwijld over te gaan tot het voor rekening der gemeente aankopen van alle partijen rogge tegen een prijs van f 10,60 per 100 K.G.

Indien tot dezen aankoop niet voor rekening der gemeente wordt overgegaan, dan verzoekt de minister dit voor rekening van het Rijk te doen.

Indien de eigenaars dier partijen tot verkoop aan de gemeente niet geneigd zijn, worden de burgemeesters gemachtigd deze te onteigenen.

Op 10 juli 1915 schrijft hij aan vervoerder Palte en Haentjes te Rotterdam ; "Bij deze heb ik de eer U op te dragen om de bij den Heer H. van Randwijk

Wijnhaven 50 voor mij beschikbare 15.000 KG buitenl. Rogge in zakken van de Rotterdamsche zakkenverhuurderij v.h. firma P.G. Kleinschmidt, Wijnhaven Z.Z. 34 waarmee wij reeds in rekening staan, ten spoedigste te willen doen afzenden per bootonderneming H, Janssen "De Lithsche boot" en wel 5.000 K.G. aan adres van Molenaar G. van Dreumel te Alphen en 10.000 K.G. aan molenaar H. Coppes "Blauwe Sluis" te Appeltern." Hiervoor wordt een bedrag van f 1575 betaald. Twee weken later is er opnieuw een bestelling van 20.000 kg voor de beide molenaars. Ook in 1919 zijn er nog brieven die wijzen op soortgelijke leveranties, nu alleen nog bij Coppes.

In 1920 verschijnen regelmatig de voorgeschreven broodprijzen in de krant. De prijzen voor het brood, zo blijkt opnieuw uit de brieven van de burgemeester uit 1919, is zelfs voor de dorpen in de toenmalige gemeente Appeltern per plaats verschillend!

Regteringsmeel
Roggemeel

Appeltern 20 Oct 1919
Bij deze heb ik de eer U te laten
wisdning van mijnne ad. 11 September 1919 het
volgende mee te deelen:
prijzen voor brood per kg.
voor de overbrogging:
in het dorp Appeltern 17 cts
" " " " " 18
" " " " " 18
" " " " " 18
Alphen 18
daarna resp. 17 - 19 - 19 - 19 cts

De eerste auto's in Alphen

Ruim honderd jaar geleden kwamen er voor het eerst auto's in Alphen. Dat leverde vele boze reacties op. 'De veiligheid der buitenwegen', zo schreef *De Maasbode* in mei 1908, 'berust thans voor het grootste gedeelte in handen der heeren automobilisten, waarvan velen het er blijkbaar op gemunt hebben op sommige gedeelten een waar schrikbewind uit te oefenen. Een sirenegeluid of wat getoeter meldt zijn aantocht en wee u, zoo ge u niet bergt.'

'Honden, kippen overrijdende, daarvoor kan hij niet uitwijken, dan er maar overheen, weg is hij gauw genoeg, zijn nummer opnemen is meestal

Contrôle op graandistributie.

MAAS EN WAAL, 14 Oct. Twee ambtenaren van het departement van Landbouw vertoeven thans in Maas en Waal, om de gemeentebesturen te controleren bij de graandistributie.

onmogelijk door de wolken stof die hij opjaagt. Zo is hij een schrik voor iedereen: wandelaar, fietser en koetsier.'

In de beginjaren waren er geen landelijke afspraken over maximumsnelheden voor auto's. Pas in 1898 werd een wet van kracht waarin de snelheid beperkt werd tot de snelheid van een paard in matige draf. De bestuurder moest over aparte rijvergunningen beschikken voor rijks, provinciale en gemeente wegen. Met de invoering in januari 1906 van de Motor- en Rijwielwet vervielen deze bepalingen. Op rijks- en provinciale wegen werd de snelheid vrij. Op gemeentelijke wegen mocht het gemeentebestuur zelf de snelheid vaststellen.. Zo was voor automobilisten in Alphen bepaald:

1. Dat de bestuurder der auto verplicht is te stoppen op eerste verzoek van een bestuurder van een voertuig bespannen met een of meer paarden, dit verzoek moet ook te kennen kunnen worden gegeven door 't opsteken eener hand.
2. De auto wordt eerst in beweging gebracht nadat het met paard of paarden bespannen voertuig is gepasseerd.
3. Dat de auto een maximum snelheid heeft van 15 K.M. per uur."

Dit soort ontheffingen van de motor- en rijwielwet werd door het college van B. en W. in 1921 verleend aan bijvoorbeeld de dokter en notaris die buiten de gemeente woonden.

Maar alle snelheidsbeperkingen die werden bedacht bleken in de praktijk een wassen neus. De politie had geen apparatuur om snelheden te meten, laat staan auto's om overtreders te achtervolgen. Wie een auto had, was in feite onaantastbaar. De klachten waren niet van de lucht.

In Alphen waren J.G. van Wichen, Chr. Mollenberg, J.M. van Heck, J. Termeer, H.D. van Rossum, L. van Lent, J. van Lent, A.W. Daanen, Joh. J. Hol, G.C. Veenendaal, H.J. van Heck, A.M. van Os en Joh. A. van Os. Deze laatste woonde op het adres Kerkbuurt 151 A. Deze laatste is op de foto hiernaast

afgebeeld met een Taxi A-Ford uit 1928. Wij zijn heel benieuwd of iemand ons kan vertellen bij welke familie van Os in Alphen deze meneer hoort.

